

sygn. akt III AUa 422/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie Przewodnicząca – sędzia: Urszula Iwanowska, po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2022 r., w S. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z odwołania G. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o świadczenie postojowe

na skutek apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 sierpnia 2021 r., sygn. akt IV U 179/21,

oddala apelację.

sędzia Urszula Iwanowska

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., decyzją z dnia 27 stycznia 2021 r., znak: (...), odmówił G. C. prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego wskazując, że na dzień 30 września 2020 r. odwołująca prowadziła działalność gospodarczą oznaczoną według PKD kodem przeważającej działalności 47.19.Z, w związku z czym nie przysługiwało jej prawo do przedmiotowego świadczenia.

W odwołaniu od powyższej decyzji G. C. wniosła o jej zmianę przez przyznanie jej wnioskowanego świadczenia podnosząc, że od 2004 roku prowadziła działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży detalicznej odzieży w sklepach stacjonarnych, od 30 grudnia 2010 r. czyniąc to w sklepie (...) w pasażu (...) przy ulicy (...) w K., a zakładając działalność w CEIDG wpisała kod PKD 47.19.Z, którego opis zawierał również kategorię sprzedaż odzieży. Dalej odwołując wskazała, że w sklepie prowadzi sprzedaż detaliczną sukienek na studniówki, bale, wesela i inne imprezy okolicznościowe, zaś przez pandemię covid-19 zostało to ograniczone, a z czasem całkowicie zawieszona. Jednocześnie ubezpieczona zaznaczyła, że gdy dowiedziała się, iż w „tarczy” nie jest uwzględniony zgłoszony przez nią dotąd kod, zmieniła go na kod 47.71.Z, uprawniający do uzyskania pomocy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie oraz zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych podtrzymując argumentację powołaną w uzasadnieniu decyzji.

Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję przyznając odwołującej G. C. prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Od 2004 roku G. C. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie handlu odzieżą, przy czym od 30 grudnia 2010 r. prowadziła ją we własnym sklepie stacjonarnym (...) w pasażu (...) przy ulicy (...) w K.. W ramach działalności dokonywała sprzedaży detalicznej odzieży, w przeważającej mierze sukienek na studniówki, bale, wesela i inne imprezy okolicznościowe. Dodatkowo handlowała również innymi elementami konfekcji damskiej: marynarkami, bolerkami, eleganckimi spodniami oraz akcesoriami biżuteryjnymi. Sprzedawała wyłącznie nowy towar. W żadnym

okresie nie doszło do zmiany asortymentu sprzedaży, była to jedyna działalność gospodarcza prowadzona przez odwołującą.

Gdy odwołująca rejestrowała przedsiębiorstwo w 2004 roku, zgłosiła ją według kodu 52.12.Z – „sprzedaż detaliczna pozostała w niewyspecjalizowanych sklepach”, który w opisie zawierał również wskazanie „sprzedaży odzieży”. W 2008 roku otrzymała ankietę aktualizującą, w ramach której tożsamo opisaną działalność określono kodem 47.19.Z. W konsekwencji taki właśnie kod odwołująca zgłosiła wówczas w rejestrze REGON.

Z powodu pandemii możliwość handlu odzieżą została znacznie ograniczona.

Zorientowawszy się, że jedynie właściwy kod PKD przeważającej działalności, zbieżny z profilem działalności rzeczywiście prowadzonej, da jej możliwość ubiegania się o dalsze świadczenia postojowe, odwołująca po 30 września 2020 r. dokonała za pośrednictwem CEIDG zmiany dotychczas ujawnionego kodu PKD przeważającej działalności na kod 47.71.Z. - „sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”.

W listopadzie 2019 r. z tytułu wyżej wskazanej działalności odwołująca osiągnęła przychód w wysokości 6.210 zł, natomiast w listopadzie 2020 r. przychód z tego tytułu zmniejszył się w granicach 95%, wyniósł jedynie 210 zł.

Z kolei, w grudniu 2019 r. przychód wyniósł 9.275 zł, zaś w grudniu 2020 r. – 955 zł (spadek w granicach 90%).

W dniu 4 stycznia 2021 r. G. C. złożyła wniosek o jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe. Oświadczyła, że na dzień 30 września 2020 r. prowadziła jako przeważającą - działalność gospodarczą oznaczoną według PKD kodem 47.71.Z, zaś przychód z przeważającej działalności uzyskany w listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w porównaniu do przychodu z tej działalności uzyskanego w listopadzie 2019 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., zaskarżoną niniejszym decyzją z dnia 27 stycznia 2021 r., odmówił odwołującej prawa do ponownego świadczenia postojowego.

Po ustaleniu powyższego stanu faktycznego oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Powyższy stan faktyczny sąd pierwszej instancji ustalił na podstawie dokumentów złożonych w sprawie, których wiarygodność nie była kwestionowana, a nadto w oparciu o uznane za wiarygodne zeznania odwołującej.

Następnie Sąd Okręgowy zaznaczył, że poza sporem pozostawało, iż odwołująca wcześniej skorzystała ze świadczenia postojowego, a spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia właściwej wykładni przepisów regulujących prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, w szczególności zaś art. 15zs² ust. 7 w zw. z art. 15zs² ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1842; powoływana dalej jako: ustawa covidowa). Ze stanowiska procesowego odwołującej wynikało bowiem, że kwestionowała ona interpretację przedstawioną w imieniu ZUS, bazującą na uznaniu, że decydująca dla stwierdzenia możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie jest tożsamość oznaczenia rodzaju przeważającej działalności gospodarczej w rejestrze REGON na dzień 30 września 2020 r. oraz w przyjętym do porównania okresie.

Dalej sąd meriti podkreślił, że w sprawie bezspornym było również, iż zgłoszona przez odwołującą do właściwego rejestru jako przeważająca działalność gospodarcza na dzień 30 września 2020 r. była oznaczona kodem 47.19.Z. - „pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach”, a dopiero po tej dacie odwołująca zmodyfikowała wpis w CEIDG dotyczący rodzaju przeważającej działalności gospodarczej, poprzez usunięcie kodu „47.19.Z”, i zastąpienie go kodem „47.71.Z” - „sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”. Gdyby zatem zaakceptować interpretację organu, wydaną decyzję należałoby uznać za słuszną.

Tym niemniej, w przekonaniu Sądu Okręgowego, w sprawach o przyznanie wszelkiego rodzaju świadczeń postojowych, nie można tracić z pola widzenia zasadniczego celu, jaki przyświecał wprowadzeniu przedmiotowych

rozwiązań, a który stanowiło niewątpliwie zapewnienie realnego wsparcia osobom prowadzącym określonego rodzaju działalność gospodarczą, które ze względu na charakter tej działalności, zostały szczególnie dotknięte obostrzeniami zmierzającymi do zapobieżenia rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-COV-2, prowadzącymi do znacznego ograniczenia bądź całkowitego wykluczenia możliwości korzystania z konstytucyjnie gwarantowanej swobody prowadzenia wskazanych rodzajów działalności, ze względu na częściowe albo całkowite wyeliminowanie popytu na ich produkty, względnie usługi. Zatem interpretacja norm prawnych dotyczących wsparcia dla tych osób winna raczej bazować na rozpoznaniu ducha wskazanych przepisów, niż skupianiu się wyłącznie na ich literalnej treści, aby osoby prowadzące wskazane rodzaje działalności i w sposób realny dotknięte kryzysem pandemicznym mogły liczyć na rzeczywiste wsparcie.

Zatem sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z art. 15zs² ust. 7 w zw. z art. 15zs² ust. 1 ustawy covidowej osobie prowadzącej na dzień 30 września 2020 r. pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako rodzaj przeważającej działalności, kodem 47.71.Z, 47.72.Z, 47.81.Z, 47.82.Z, 47.89.Z, 49.39.Z, 56.10.A, 56.10.B, 56.21.Z, 56.29.Z, 56.30.Z, 59.11.Z, 59.12.Z, 59.13.Z, 59.14.Z, 59.20.Z, 74.20.Z, 77.21.Z, 79.90.A, 79.90.C, 82.30.Z, 85.51.Z, 85.52.Z, 85.53.Z, 85.59.A, 85.59.B, 86.10.Z w zakresie działalności leczniczej polegającej na udzielaniu świadczeń w ramach lecznictwa uzdrowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, lub realizowanej w trybie stacjonarnym rehabilitacji leczniczej, 86.90.A, 86.90.D, 90.01.Z, 90.02.Z, 90.04.Z, 91.02.Z, 93.11.Z, 93.13.Z, 93.19.Z, 93.21.Z, 96.01.Z, 96.04.Z, która skorzystała ze świadczenia postojowego w trybie art. 15zs lub art. 15zua, przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego, jeżeli przychód z tej działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r.

W ocenie Sądu Okręgowego przyjąć należy, że wskazane wyżej przepisy koncentrują się na funkcjonalnej interpretacji prowadzenia działalności gospodarczej. Wynika bowiem z nich przede wszystkim, że ponowne świadczenie należy się osobie „prowadzącej działalność”, oznaczoną właściwym kodem PKD. Zdaniem tego Sądu nacisk został postawiony na wykonywanie danej działalności, nie zaś na jej sklasyfikowanie we właściwym rejestrze. Do kręgu beneficjentów należy w tym kontekście zaliczyć tych przedsiębiorców, którzy faktycznie wykonują przeważającą działalność tożsamą z kodami PKD określonymi w rozporządzeniu, natomiast fakt ujawnienia jej rodzaju za pomocą kodu we właściwym rejestrze ma tu znaczenie drugorzędne, pomocnicze, mające ułatwiać przedstawicielom ZUS sprawną obsługę wniosków. Z tego powodu praktyka organu, polegająca na weryfikowaniu wniosków poprzez badanie informacji zgłoszonych w CEIDG zasługiwała na aprobatę, gdyż jedynie w ten sposób można było sprawie obsłużyć ogromną liczbę wniosków, które niewątpliwie trafiały do ZUS w związku z regulacjami tzw. „tarczy antykryzysowych”. Tym niemniej w sytuacji, gdy sprawa trafia do Sądu na skutek odwołania, aktualizuje się możliwość pogłębionego badania rzeczywistej sytuacji danego przedsiębiorcy pod kątem faktycznego spełnienia warunków do otrzymania świadczenia.

Dlatego według sądu pierwszej instancji zważyć należało, że sam obowiązek ewidencjonowania działalności za pomocą właściwego kodu PKD ma zasadniczo właśnie jedynie ewidencyjny charakter. Wprawdzie zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2296), prowadzący działalność winien dokonać aktualizacji wpisu w ustawowym terminie, pamiętać jednak należy, że Polska Kwalifikacja Działalności, wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. z 2007 r., nr 251, poz. 1185), zmierzała zasadniczo do wprowadzenia standardowych klasyfikacji i nomenklatur do celów statystycznych, ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości, a także do użycia w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej. Oznacza to, że kod PKD ma w istocie charakter statystyczny i ewidencyjny, a zatem w żadnym wypadku nie przesądza o charakterze faktycznie (realnie) wykonywanej działalności. W szczególności zaś zamieszczenie właściwego wpisu odnośnie przeważającej działalności gospodarczej nie warunkuje prawnej możliwości faktycznego wykonywania tego rodzaju działalności. Art. 16 cyt. ustawy o CEIDG formułuje jedynie domniemanie, że dane zawarte w rejestrze są prawdziwe. Tego rodzaju domniemanie prawne może natomiast

w świetle art. 234 k.p.c. zostać obalone, ilekroć ustawa tego nie wyłącza. Należało zatem dopuścić możliwość wykazania przez odwołującą w procesie, że w praktyce wykonywana przez nią w przeważającej mierze działalność gospodarcza w miesiącach przyjętych do porównania była tożsama, niezależnie od różnego sposobu jej oznaczenia kodem PKD, a zarazem wyczerpywała cechy działalności wynikającej z oznaczenia jednym z kodów wymienionych w rozporządzeniu, co umożliwiało spełnienie przezeń przesłanek do uzyskania dodatkowego świadczenia postojowego.

Zdaniem sądu meriti, powyższej konstatacji nie zaprzecza treść art. 15zs⁽²⁾ ust. 8 rozporządzenia, zgodnie z którym oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r. Należy bowiem zinterpretować go w ten sposób, że wskazanie rodzaju przeważającej działalności na tę datę stanowi niejako punkt wyjścia do badania zasadności wniosku w procesie sądowym. Należy zatem zbadać, czy również w miesiącach przyjętych do porównania przeważająca działalność prowadzona przez wnioskodawczynię mieściła się w zakresie danego kodu PKD.

Jednocześnie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że do podobnej konstatacji co do zakresu badania stanu faktycznego w kontekście przysługiwania przedsiębiorcom określonych przywilejów ochronnych „tarczy antykryzysowej” doszedł Wojewódzki Sąd Administracyjny w S., w wyroku z dnia 10 czerwca 2021 r., I SA/Sz 290/21, w sprawie w przedmiocie zwolnienia z opłacenia należności z tytułu składek.

Dalej sąd pierwszej instancji wskazał, że podnoszone przez organ rentowy zarzuty sprowadzały się w istocie do twierdzenia, iż na dzień 30 września 2020 r. rodzaj przeważającej prowadzonej przez odwołującą działalności gospodarczej był różny od działalności prowadzonej w 2019 r., zaś dokonana po 30 września 2020 r. zmiana kodu PKD z 47.19.Z („pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach”) na 47.71.Z („sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”) pozostaje bez wpływu na tę ocenę.

Rzeczywiście, Sąd Okręgowy miał na uwadze, że poza sporem pozostawało, iż we wrześniu 2020 r., przeważającą działalność odwołującej oznaczono w rejestrze kodem 47.19.Z. Jednak według tego Sądu w sprawie podnieść trzeba, że z wiarygodnych zeznań złożonych przez odwołującą, popartych szeroką księgową dokumentacją zakupowo-sprzedażową (faktury i paragony) wynikało, iż od samego początku prowadzenia działalności gospodarczej, podobnie jak w całym okresie przyjętym do porównania, nieprzerwanie zajmuje się ona we własnym sklepie stacjonarnym sprzedażą detaliczną odzieży: eleganckiej konfekcji damskiej, tj. w przeważającej mierze sukienek na studniówki, bale, wesela i inne imprezy okolicznościowe. Dodatkowo handluje również innymi elementami konfekcji damskiej: marynarkami, bolerkami, eleganckimi spodniami oraz akcesoriami biżuteryjnymi. Taki profil przeważającej działalności gospodarczej jest natomiast niewątpliwie zbieżny z kodem 47.71.Z - „sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”, który najlepiej, najpełniej oddaje charakter tej działalności, w przeciwieństwie do wcześniej zgłoszonego kodu 47.19.Z.

Przy tym sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z pkt 47 „Zasad metodycznych Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)”, wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. nr 251, poz. 1885), zarówno w handlu hurtowym, jak i detalicznym rozróżnienie na „handel wyspecjalizowany” jak i „handel niewyspecjalizowany” zależy od liczby klas, do których można zaliczyć sprzedawane towary, przy czym udział każdej z klas stanowi co najmniej 5% przyjętego wskaźnika (np. generowanego przychodu, wartość sprzedaży, itp.):

1. jeżeli sprzedaż towarów można przyporządkować do maksymalnie czterech klas w jakiegokolwiek z grup 46.2-46.7 (dla sprzedaży hurtowej) lub 47.2-47.7 (dla sprzedaży detalicznej), jednostka klasyfikowana jest w ramach handlu wyspecjalizowanego;
2. jeżeli sprzedaż towarów można przyporządkować do pięciu lub więcej podklas z grup 46.2-46.7 (dla sprzedaży hurtowej) lub 47.2-47.7 (dla sprzedaży detalicznej), jednostka powinna być sklasyfikowana jako niewyspecjalizowana.

Podmioty gospodarcze mogą prowadzić różnego rodzaju działalności, które klasyfikowane są zgodnie z charakterem wykonywanych czynności w odpowiednich grupowaniach PKD. W celu zakwalifikowania jednostki do danego

poziomu (grupowania) klasyfikacji PKD, niezbędne jest określenie jej przeważającej działalności. Działalność przeważająca jednostki to działalność posiadająca największy udział wskaźnika (np. wartości dodanej, produkcji brutto, wartości sprzedaży, wielkości zatrudnienia lub wynagrodzenia) charakteryzującego działalność jednostki. Jeżeli jednostka wykonuje działalności przypisane jedynie do dwóch pozycji PKD, zawsze jedna z działalności stanowić będzie więcej niż 50% wartości wskaźnika (np. przychodowego). Działalność stanowiąca więcej niż 50% wskaźnika jest przeważającą działalnością i określa miejsce zakwalifikowania jednostki. Natomiast w przypadku, gdy jednostka wykonuje więcej niż dwa rodzaje działalności, ujęte w więcej niż dwóch pozycjach PKD, gdzie żadna z nich nie stanowi więcej niż 50% wartości wskaźnika (np. wartości dodanej), sklasyfikowanie tej jednostki powinno nastąpić przy zastosowaniu metody góra-dół opisanej w pkt 20 zasad metodycznych PKD (występujących pod nazwą „Zasady budowy klasyfikacji”).

W niniejszej sprawie w ocenie sądu meriti, należało zatem stwierdzić, że przedmiotowa działalność odwołującej od początku nie przystawała do oznaczonej kodem 47.19.Z. - „pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach”. Jak bowiem z powyższych regulacji, zarówno w handlu hurtowym, jak i detalicznym, rozróżnienie na „handel wyspecjalizowany” i „handel niewyspecjalizowany” zależy od liczby podklas, do których można zaliczyć sprzedawane towary w ramach poszczególnych grup klasyfikacji PKD. Natomiast przeważająca działalność jest to działalność posiadająca największy udział przyjętego do porównania wskaźnika, charakteryzującego działalność jednostki (w niniejszym przypadku generowanego przychodu). Przykładowo, jeżeli jednostka wykonuje działalności przypisane do dwóch pozycji PKD, zawsze jedna z działalności stanowić będzie więcej niż 50% wartości wskaźnika i to ją należy oznaczyć jako przeważającą.

W ocenie tego Sądu prowadzoną przez odwołującą działalność należało od jej zarania sklasyfikować według następczo zgłoszonego przez nią kodu „47.71.Z” - „sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”. Niewątpliwie bowiem asortyment, którym handlowała odwołująca dawał się zaszerzegać do nie więcej niż dwóch podklas w ramach grupy 47 PKD. Z opisanego przez odwołującą, potwierdzonego dokumentami asortymentu jednoznacznie wynika, że prowadzona przez nią działalność koncentruje się na sprzedaży detalicznej odzieży, a jedynie marginalnie dotyczy dodatkowo sprzedaży akcesoriów biżuteryjnych. Zatem zarówno ze wzmiankowanych zeznań, jak i z przedłożonej dokumentacji zakupowo-sprzedażowej jasno wynika, że przeważającym asortymentem była elegancka garderoba damska. Stąd wniosek, że przeważającą działalność odwołującej należało w praktyce sklasyfikować według kodu 47.71.Z., który ujawniła ona następczo w rejestrze. Dotyczył on sprzedaży w „wyspecjalizowanych sklepach” albowiem asortyment odwołującej, jak opisano powyżej, bez wątpliwości dawał się sklasyfikować w nie więcej niż dwóch podklasach wskazanych w grupie 47 klasyfikacji PKD.

Natomiast kwestia spadku osiągniętych przychodów w stopniu wyższym niż 40% pomiędzy zadeklarowanymi przez odwołującą do porównania miesiącami listopadem 2019 r. i listopadem 2020 r., znajdowała odzwierciedlenie w przedłożonych przez nią wyciągach z podatkowej księgi przychodów i rozchodów za wskazane miesiące (k. 26). Nie było to kwestionowane po doręczeniu ZUS wskazanych dowodów. W imieniu organu twierdzono jedynie, że z dokumentów tych nie wynika, jaki asortyment był objęty sprzedażą, jednakże zdaniem sądu meriti wszelkie wątpliwości w tym zakresie pozwalały rozwiać opisane już wyżej dowody w postaci zeznań odwołującej co do profilu jej działalności oraz potwierdzającej je dokumentacji księgowej. Jeśli zdaniem organu odwołująca w praktyce prowadziła szerszą działalność, to w świetle zasady kontrydiktoryjności procesu z zakresu ubezpieczeń społecznych, należało złożyć wnioski dowodowe zmierzające do wykazania okoliczności przeciwnej niż udowodniona przez odwołującą. Trudno bowiem uznać, by to na odwołującej spoczywał obowiązek wykazania okoliczności negatywnej, tj. że nie prowadziła działalności w szerszym zakresie.

Kierując się powyższymi ustaleniami sąd pierwszej instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję ZUS w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego.

Z powyższym wyrokiem u Sądu Okręgowego w Koszalinie w całości nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który w wywiezionej apelacji zarzucił mu:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 15zs⁽²⁾ ust. 1 w zw. z art. 15zv ustawy covidowej w związku z art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 266; powoływana dalej jako: ustawa systemowa) poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że odwołującej przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego podczas, gdy kod PKD - 47.19.Z, który był wykazany w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na dzień 30 września 2020 r., nie uprawniał zainteresowanej do nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia (zmiana kodu PKD na 47.71.Z nastąpiła dopiero w dniu 17 lutego 2021 r.) .

Zdaniem organu rentowego z treści powołanego przepisu wynika jednoznacznie, że aby spełnić warunki nabycia prawa do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego należy wykazać, iż przeważająca działalność gospodarcza odwołującej na dzień 30 września 2020 r. była oznaczona kodem 47.71.Z, tj. „sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”, a nie jak w przypadku zainteresowanej kodem 47.19.Z., tj. „pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach”.

W związku z powyższym w ocenie apelującego, sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, że ubezpieczonej przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego .

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania ubezpieczonego w tym zakresie.

W uzasadnieniu skarżący powołując treść art. 15zs² ust. 7 w zw. z art. 15zs² ust. 1 ustawy covidowej podniósł, że z literalnej wykładni tego przepisu wynika wprost, iż jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe przysługuje, gdy ubiegający się o nie przedsiębiorca na dzień 30 września 2020 r. prowadził działalność gospodarczą oznaczoną między innymi kodem PKD - 47.71.Z.

Dalej apelujący podkreślił, że przepisy określające warunki nabycia prawa do świadczenia postojowego mają charakter bezwzględnie obowiązujący i nie podlegają wykładni rozszerzającej i muszą być interpretowane ściśle. Treść powołanego przepisu jest jednoznaczna i nie budzi żadnych wątpliwości, więc brak jest podstaw do odstąpienia przy dokonywaniu jego wykładni, od literalnego jego znaczenia.

W związku z powyższym w ocenie organu rentowego, sąd pierwszej instancji wydając wyrok naruszył art. 15zs² ust. 7 w zw. z art. 15zv powołanej ustawy poprzez błędną wykładnię i uznanie, że ubezpieczonej przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego za styczeń 2021 r. W konsekwencji błędnie przyjął, że ubezpieczona powinna nabyć prawo do wypłaty świadczenia postojowego.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego i zarzutu apelacyjnego, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok jest prawidłowy. Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a także poczynione przez ten Sąd rozważania prawne. Dlatego nie zachodzi potrzeba ich ponownego przytaczania w tej części uzasadnienia (art. 387 § 2¹ pkt. 1 i 2 k.p.c.).

Spór w niniejszej sprawie dotyczy interpretacji prawa materialnego - ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 374 ze zm.), a dokładnie jej art. 15zs² ust. 1 i 8.

W pierwszej kolejności trzeba przypomnieć, że ilekroć w ustawie jest mowa o przeciwdziałaniu COVID-19, rozumie się przez to m.in. wszelkie czynności związane ze zwalczaniem skutków choroby, w tym społeczno-gospodarczych

(art. 1 ust. 2). Ustawa także przewiduje wprowadzanie programów rządowych udzielania wsparcia finansowego, skierowanych do przedsiębiorców (art. 2a). W przepisach szczegółowych w art. 15zs⁽²⁾ ustawa wprowadza uprawnienie do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego. W myśl tego przepisu jednorazowe dodatkowe świadczenie postojowe przysługuje m. in. osobie prowadzącej na dzień 30 września 2020 r. pozarolniczą działalność gospodarczą oznaczoną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007, jako rodzaj przeważającej działalności, kodem 47.71.Z, która skorzystała ze świadczenia postojowego w trybie art. 15zs lub art. 15zua, jeżeli przychód z tej działalności uzyskany w październiku albo listopadzie 2020 r. był niższy co najmniej o 40% w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku albo listopadzie 2019 r. Nadto w art. 15zs⁽²⁾ ust. 8 wskazano, że oceny spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1, w zakresie oznaczenia prowadzonej działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) 2007 dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na dzień 30 września 2020 r.

Apelujący zarzuca naruszenie art. 15zs² ust. 1 w związku z art. 15zv ustawy w związku z art. 83 ust. 1 ustawy systemowej poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie, że odwołującej przysługuje prawo do jednorazowego dodatkowego świadczenia postojowego podczas, gdy kod PKD – 47.19.Z, który był wykazany w CEiIoDG na dzień 30 września 2020 r., nie uprawniał do nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia, a zmiana kodu na 47.71.Z nastąpiła dopiero w lutym 2021 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego oczywistym jest, że pomoc określona w art. 15zs⁽²⁾ ustawy winna trafiać do podmiotów, które rzeczywiście prowadziły zarówno w październiku / listopadzie 2019 r. jak i odpowiednio w październiku / listopadzie 2020 r. przeważającą działalność gospodarczą objętą odpowiednim kodem PKD ujawnionym w REGON na dzień 30 września 2020 r. Z tym, że jak słusznie podniósł Sąd Okręgowy, wpis PKD do REGON stwarza domniemanie prawne, które może zostać obalone w myśl art. 234 k.p.c. Skutki nie zgłoszenia (nie zaktualizowania) wpisu PKD ponosi sam przedsiębiorca, bo jak wykazała niniejsza sprawa, dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego przed sądem wykazało rzeczywiste podstawy do objęcia ubezpieczonej normą art. 15zs⁽²⁾ ustawy.

W sprawie należy zatem pamiętać, że rejestr podmiotów REGON (do którego odsyła art. 15zs² ust. 8 ustawy) prowadzony jest dla potrzeb statystyki publicznej, której celem jest zapewnienie rzetelnego, obiektywnego i systematycznego informowania społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego (art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej - Dz. U. z 2020 r., poz. 443). Podanie do rejestru danych niezgodnych z rzeczywistością albo ich niezaktualizowanie nie pociąga za sobą zakazu prowadzenia działalności innej niż objętej kodami PKD wpisanymi w rejestrze podmiotów REGON. Rejestr ma charakter formalny i bazuje na oświadczeniach wiedzy podmiotów obowiązanych do przekazywania danych, które nie podlegają merytorycznej weryfikacji. Nie tworzy on stanu prawnego, także w obszarze działalności gospodarczej. Jak natomiast wyjaśnił Sąd Najwyższy, m.in. w wyrokach z dnia 7 stycznia 2013 r., II UK 142/12 (OSNP 2013/21-22/260) i z dnia 23 listopada 2016 r., II UK 402/15 (LEX nr 2183487), oświadczenia wiedzy mają charakter faktów, dlatego mogą być kwestionowane, ponieważ stan nimi stwierdzony jako fakt podlega ocenie w kategoriach prawdy lub fałszu.

W świetle powyższego należy uznać, że pomoc, o jakiej mowa w art. 15zs² ust. 1 ustawy, nie powinna trafiać do podmiotów, które nie prowadzą działalności określonych w tych przepisach jako przeważająca. Jednocześnie nie można wyłączyć z uprawnionych do tej pomocy podmiotów, które pomimo braku zgłoszenia organowi statystyki publicznej jako przeważającego rodzaju działalności wymienionej w art. 15zs² ust. 1 ustawy, rzeczywiście taki rodzaj działalności w analizowanym czasie prowadziły. Takie formalne ograniczenie wynikające z wpisu w rejestrze podmiotów REGON nie spełniłoby konstytucyjnego wymogu proporcjonalności odnośnie celu, jaki zamierzano osiągnąć omawianą regulacją. Poprzestanie na formalnej treści wpisu w rejestrze podmiotów REGON (wg stanu na dzień 30 września 2020 r.) mogłoby nie pozwolić przyznać pomocy tym, do których została ona skierowana.

W przekonaniu Sądu Apelacyjnego jednoznacznym zamiarem ustawodawcy we wprowadzeniu omawianej regulacji prawnej było przyznanie pomocy publicznej (finansowej) dla osób prowadzących działalność gospodarczą, w tym w szczególności dla osób działających w branżach najbardziej poszkodowanych na skutek epidemii koronawirusa. Jedną z takich branż, wprost wymienionych w cytowanym powyżej art. 15zs² ust. 1 ustawy, jest ta oznaczona kodem PKD 47.71.Z „sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”.

Ponadto należy mieć na uwadze, że wprowadzane przez ustawodawcę ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej, bez względu na formę, w jakiej to następowało, także w związku z przeciwdziałaniem COVID-19, powinny wiązać się z rozwiązaniami mającymi udzielać wymiernego i realnego wsparcia tym, którzy określonymi ograniczeniami są/byli bezpośrednio obejmowani, a przez to doznali faktycznego, a nie tylko formalnego, ograniczenia konstytucyjnego prawa swobody prowadzenia działalności gospodarczej (art. 22 Konstytucji RP) i możliwości zarobkowania. Określenie formy wsparcia należy do ustawodawcy, a udzielenie pomocy finansowej jest jedną z nich. Takie wsparcie przedsiębiorców stanowi realizację zasady sprawiedliwości społecznej, zwłaszcza że ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie rozwiązania prawnego, odcinając tym samym możliwość wcześniejszego przygotowania się na spełnienie jego warunków, choćby poprzez aktualizację danych. Omawiany rodzaj wsparcia został przez Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwalony w grudniu 2020 r., a przesłanki wsparcia określono według danych gromadzonych przez służby statystyki publicznej na dzień 30 września 2020 r. Nie można też pomijać okoliczności, że większość ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej wprowadzanej kolejnymi rozporządzeniami nie była wprost określana odwołaniem się do kodów PKD (z nielicznymi wyjątkami), lecz miała zasadniczo charakter opisowy (por. np. § 6 i § 26 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, w brzmieniu obowiązującym 1 listopada 2020 r. - Dz. U. poz. 1758 ze zm.).

Dlatego też w ocenie sądu odwoławczego, rozwiązania prawnego określonego w art. 15zs² ust. 8 ustawy COVID-19 nie można traktować jako wyłącznego środka dowodowego służącego wykazaniu rodzaju prowadzonej działalności, a wnioskujący podmiot gospodarczy może te okoliczności wykazać także innymi środkami dowodowymi i podważyć formalne znaczenie wpisu w rejestrze podmiotów REGON. Wskazany przepis zawiera rozwiązanie proceduralne mające na celu usprawnienie procesu przyznawania przez ZUS wsparcia przedsiębiorcom faktycznie prowadzącym określony rodzaj działalności, ale nie zamyka on możliwości obalenia domniemania prowadzenia określonej działalności gospodarczej w ramach sądowego postępowania odwoławczego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie jednoznacznie wykazało, że ubezpieczona chociaż na dzień 30 września 2020 r. legitymowała się ujawnionym kodem PKD przeważającej działalności 47.19.Z, to faktycznie od lat prowadziła nie tylko przeważająca, ale praktycznie jedyną działalność gospodarczą oznaczoną kodem PKD 47.71.Z, przedmiotem której była „sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach”.

Rozpoznając niniejszą sprawę należy podkreślić, że apelujący nie kwestionuje ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Okręgowy, a jedynie zarzuca naruszenie prawa materialnego w sposób opisany powyżej. Ocena, czy działalność gospodarcza określonego rodzaju jest rzeczywiście wykonywana i w jakich rozmiarach, należy do sfery ustaleń faktycznych. Nie zależy ona od wpisu do rejestru, choć wpis taki potraktowany został przez ustawodawcę jako domniemanie prawne mające na celu uproszczenie postępowania dotyczącego udzielenia pomocy finansowej. Domniemanie to jednak w niniejszej sprawie zostało skutecznie przez wnioskodawczynię obalone tak przedłożoną dokumentacją, jak i uzupełniającymi tę dokumentację zeznaniami ubezpieczonej.

Reasumując, Sąd Apelacyjny - dzieląc stanowisko sądu pierwszej instancji - uznał, że na dzień 30 września 2020 r. przeważającym przedmiotem prowadzonej przez G. C. działalności gospodarczej było prowadzenie sprzedaży odzieży imprezy okolicznościowe w wyspecjalizowanym sklepie (PKD 47.71.Z), a działalność ta była prowadzona przez ubezpieczoną zarówno w listopadzie 2019 r., jak i w listopadzie 2020 r. oraz że przychód z tej działalności był niższy o co najmniej 40% w listopadzie 2020 r. w porównaniu do listopada 2019 r., oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

sędzia Urszula Iwanowska